

alakú edények áldozati célokra készültek. (Peldául Körös-kultúra Szolnok, Szentes és Budakalászi leltő helyekkel.)

A réz- és bronzkor *témműves központjai* a fegyverek és használati tárgyak előállítására területén minőségi változást jelentettek.

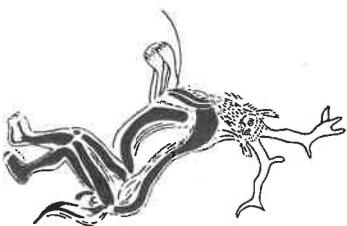
Viselet

A bartangrajkok segítségével alkotunk képet az öltözködésről. A bronzkor elejéről és a vaskorból származnak a legkorábbi, szövött anyagból készült viseletdarabok.

Alapanyagok

Bőr, szőme, növényi rostok, szövött anyagok (pamut, len, kender) szolgálták a test védelmére.

A szövött anyagokat színezték, díszítették (batik és ikat-technika).

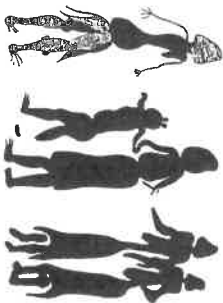

Állatbőrbe öltöztetett varázsló
Francia bartangi ábrázolás nyomán (Les Trois Frères)

Női és férfiviselet

A ruhák és az öltözködési szokások közvetítették származatukat az őskor emberének világról alkotott gondolatát és társadalmi helyzetét. Más céljal öltötte magát a varázslás, a rejtezködés vagy a mindennapi ruhadarabja.

Általános viselet volt a farkötény, az ágyékkendő, az övvel derékra kötött szoknya és a szövött lepelruha.

Asszonyok ágyékkendőben és szoknyában
Spanyol bartangi rajz nyomán (Cavali)

Kiegészítők

A kő-, csont-, kagyló-, mag- és faékszereket, kar- és lábpereceket, orr- és fülöskéket, láncokat, öveket, fűzőket, maszkokat és álarokokat nem csupán díszítő funkcióval, hanem kultikus és jelzőszereppel is viselték.

Törzsi azonosítást, mágikus célokat szolgált az arc- és testfestés, valamint a tetoválás is.

Összefoglaló kérdések és feladatok

1. Milyen művészeti emlékek maradtak ránk az őskorból?
2. Jellemezze az őskor viseletét!

2. Az őskor művészete és öltözetei

2.1. Egyiptom művészete és viseletei

„Messziről világitasz, sugaraid mégis a földet járják, beragyogod az ember orcáját, mégse ismerik útjaidat.”
Ekhmaton

Az ókori Egyiptom nagy korszakai:

- őbriodalom: Kr. e. 3. évezred,
- középbriodalom: Kr. e. 2. évezred,
- újbriodalom: Kr. e. 2. évezred második fele.

Társadalom és gazdaság

A Krisztus előtti 4. évezredben a Földközi-tenger medencéjében földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozó népek éltek. A 3. évezredben Egyiptomban és Mezopotámiában már városok alakultak. Az öntözéses gazdálkodáson alapuló *korai rabzolgatartó társadalmak* időszakát volt ez. Hivatalnokok és rabzolgák sokasága szolgált a fáradk, a papok és előkelő környezetük világát. A csillagászat és más tudományok magas színvonalra biztosították a gazdaság fejlesztését. Az uralkodó osztály a túlvilágon is meg akarta őrizni életét és hatalmát, ezért a vallás és a halottkultusz nagy szerepet kapott az emberek életében. A művészet célja is elsősorban az volt, hogy a fáradk emberfeletti hatalmát hirdesse.

Építészet, szobrászat, festészet

A paloták, templomok és temetkezőhelyek romjai a mai napig hirdetik építetőik gazdagságát.

Kezdetben *masztábdok* (sírfélműveket), később az őbriodalom idejétől hatalmas, 100–150 méter magas *piramisokat* építettek, *sírtéplomokat*, amelyek több nagy udvart és oszlopcsomokot foglaltak magukba. A lenyűgöző méretek, a lótszavagy papiruszkötegeket stílizáló oszlopok, a monumentális szobrok ma is ámulatba ejtenek (gizai piramisok, szfinxek).

A szobrokat tömbszervű zárttság és frontális jellemzi. A gránit vagy diorit anyagú szobrok többnyire épületeket díszítették, ezért volt elsőleges a homlokzati nézet kidolgozása (*Khefen fáradk szobra*). Mészkből és fából természetes arányú szobro-

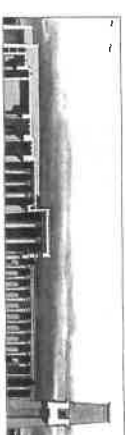
A szfinx és a piramisok (Kr. e. 3. évezred, Giza)

Írók szobra, festett mészkből (Kr. e. 3. évezred, Párizs)

Falfestmény 1. Ramszesz sírjából (Kr. e. 1306–1304, Kárályok völgye)

A karnai templom metszeti rajza (Kr. e. 1280)